

SAHNE

Tiyatro ve Opera Bale Dergisi

7 TL. Sayı:51 Temmuz-Ağustos 2012

www.sahnedergisi.com

Mehmet Nurkut İlhan

2003 Avrupa Türk Dünyası Kültür Başkenti Seçilen
Eskişehir,

Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu Festivali'nde 7.Yaşını Tamamladı!

www.sahnedergisi.com

21-26 Mayıs 2012 tarihleri arasında gerçekleşen 7.Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivalinde; **Anatole Sokak Oyuncuları/Curcunabazlar** ekibinin 8 ve üstü yaş grubunu hedefleyen "Ben, Sen, O, Biz, Siz, Onlar"; **Kara Kedi Sana Evi**'nin 5 ve üstü yaş grubu için "Fiko'nun Kulübesi" (Gezisi Kukla Gösterisi), İspanya-Arjantin ortak yapımı **Mauranga** grubunun 5 ve üstü yaş için "İpte", **Mavi Sanat Tiyatrosu**'nun 5 ve üstü yaş grubunu hedefleyen "Cem-i Cümle" (Hayat Üzerine Bir Perde), **Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları**'nın 7 yaş ve üstü yaş için "Küçük Karabalık" adlı çocuk oyunu ile 16 yaş ve üstü yaş grubunu hedefleyen (Samuel Beckett'in "Godot'yu Beklerken" oyunundan esinlenerek) "Bekleyiş", İtalya-Brezilya ortak yapımı **Tiyatro Mu**'nun 4 yaş ve üstü için "Vagor ile Bellavita", **Ankara Devlet Tiyatrosu**'nun 7 yaş ve üstü için "Kel Oğlan Keleş Oğlan", **Ahşap Çerçeve Kukla Tiyatrosu**'nun 7 yaş ve üstü için "Kabare", Polonya'dan **Tiyatro Atofri**'nin 2-5 yaş için "Kâğıt Bay Satie", İsviçre'den **Kunos Sirk Tiyatrosu**'nun 5 yaş ve üstü için "Kunos Yolda", Moldova'dan **İzvoraşul Kukla Tiyatrosu**'nun 7-11 yaş grubu için "Prenses Benek", **Antalya Büyükşehir Belediyesi**'nin 7 yaş ve üstü için "Üç Kafadar Hırsız Kuklacı Olursa", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden **Lefkoşa Belediye Tiyatrosu**'nun 4-9 yaş grubu için "İki Bavul Dolusu", **İstanbul İmpo**'nun 13 yaş ve üstü için "Ne Ala Temaşa", **Tiyatro Bereze**'nin 6 yaş ve üstü için "Çok Soğuk", **Tiyatro Tempo**'nun 16 yaş ve üstü için "Bavuldaki Hayatlar" (Yaşamayı Beklerken) çocuk ve gençlik oyunları ile Sazova Parkı'nda, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Kültür Sarayı Opera'da, Cam Müzesi Çocuk Sahnesi'nde, Sultandere Sahnesi'nde, Tepebaşı Sahnesi'nde, Turgut Özakman Sahnesi'nde Eskişehirli çocuk ve gençlerle buluştu... Adem Dağlar ve Şafak Dağlar'ın Çocuklarla Oyuncak Yapımı Atölyesi Sultandere Sahnesi'nde ve Koray Tarhan'ın Gençlere yönelik Temel Doğaçlama Teknikleri Atölyesi Turgut Özakman Sahnesi'nde gençlerle buluştu. Görüldüğü gibi çocuk ve gençlik oyunlarında artık yaş grupları ifade ediliyor. Bu aslında önemli bir gelişme. Bu gelişme sürecinde olgunlaşarak daha da tutarlı olacağına inanıyorum.

2013 Yılında Avrupa Türk Dünya-sı Kültür Başkenti seçilen Eskişehir kent kimliğine yeni bir olimpiyat halkası ekle-

di. Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen "Dinleri, dilleri ayrı, kültürleri farklı da olsa; onları bir araya getiren, el ele tutuşturan ve bir sevgi yumağı oluşturan bu olgunun adı tiyatrodur" diyerek uluslararası festivallerin önemini hemşerileri ile paylaştı. Gerçekten de sanatçı kimliğe sahip olan Eskişehir'in kent sokaklarında, caddelerinde, meydanlarında, parklarında, çocuklarında, gençlerinde, insanlarında bu sevgi yumağını hep hissediyoruz.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Basri Albayrak festivalin değerini daha iyi gruplar, daha çok gözlemci davet ederek yükseleceğini ve yaygınlaşacağını bildiği için bu misafirperverliği ekibi ile çok iyi yansıtıyor. Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu Birim Başkanı ve Festival Koordinatörü Şafak Özen'in "Bizler Uluslararası Eskişehir Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali'nin ilk adımlarını atarken, henüz dünyaya gelen bebekler, artık birer ilkokul öğrencisi ve bizim en kıymetli seyircilerimiz oldular. Hayallerimizi özgür bıraktıkça, festivallerimizde çocuklarımızla beraber büyüyor" sözleriyle de festivalin en önemli özelliğini vurguluyor.

İçimi acıtan bir durum var. Bunu ifade etmeden geçemeyeceğim. Çünkü festivalin ilk yıllarında Assitej Türkiye Merkezi'nin katkısı gerçekten büyük olmuştur. Giderek bir takım projeler bu festivalde gelişti.

Farklı ülkelerden, farklı dillerden, farklı anlayışlarla gelen yabancı tiyatro ekipleri ülkemizdeki tiyatro ekipleri ile kültürümüzde, dilimizde, yaşantımızda festival süresince bizlerle birlikte oldular. Çok değerli ve güzel anları oyun izleyerek paylaşan Eskişehirli çocuk ve gençler çok şanslılar.

Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr.Yılmaz Büyükerşen

**Anatole Sokak Oyuncuları,
Curcunabazlar**

Keşke festivalin bugünkü mimarları geçmiş hakkını ifade etselerdi...

Kent halkıyla yaklaşık 3.000 kişinin katıldığı korteji yürüyüşünün Sazova Parkı'nda şölene dönüştüğünü öğrendim. Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen festivali açtığında açık alanda **Anatole Sokak Oyuncuları/**Curcunabazlar ekibinin mimarı Eftal Gülbudak'ın tek kişilik "Ben, Sen, O, Biz, Siz, Onlar" oyunu, ardından **Kara Kedi Sana Evi**'nin "Fiko'nun Kulübesi" (Gezisi Kukla Gösterisi) ve son olarak İspanya-Arjantin ortak yapımı **Mauranga** grubunun "İpte" oyunları peş peşe Sazova Parkı'nı dolduran kent halkı tarafından keyif alınarak izlendiği bana iletildi.

Anatole Sokak Oyuncuları/Curcunabazlar ekibinin kurucusu Ümrân İnceoğlu ve Eftal Gülbudak'ın ulusal ve uluslararası festivallerde sahnelediği "Ben, Sen, O, Biz, Siz, Onlar" oyununun özelliği her yaş grubuna hem açık alanda hem tiyatro salonlarında seyirci ile kucaklaşıyor olması. Seyirci ile iç içe sahnelenen sözsüz ve müzik destekli çok iyi bir oyun. Önümüzdeki yıl Gaziantep ve Ordu Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali'ne önerdiğim "Ben, Sen, O, Biz, Siz, Onlar" oyunu izlenmesi gereken örnek bir oyun.

Özellikle festivallerin yoğun olduğu yaz aylarında tarihlerin bazen iç içe bazen de aynı tarihlerde yapılması bir tiyatro insanı olarak beni oldukça zorladı. TOBAV ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi işbirliği ile bildiğiniz gibi 22-25 Mayıs 2012 tarihleri arasında 1.Uluslararası Gaziantep Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali gerçekleştirildi. Gaziantep'te düzenlenecek ilk festivalde olma fikri ağır basınca önce Gaziantep iline geldim. Daha sonra da 21-26 Mayıs 2012 tarihleri arasında gerçekleşen 7.Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali'nin bir gününe katılabildim. Aynı tarihlerde kesişen festivaller için festival yönetmenleri ile bir toplantı yapılması fikri Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Basri Albayrak'dan geldi. Bana bu fikir çok doğru geldi. Bu toplantıya ev sahipliği yapacağının de sözünü veren Albayrak'ı destekliyorum. Ortak bir toplantı tarihinde en kısa zamanda buluşalım.

7.Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivalinde; bir günde izleyebildiğim 2 oyundan söz etmek ve düşüncelerimi siz okuyucularla paylaşmak istiyorum.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin (ABT) 7 yaş ve üstü için Özer Tunca'nın yazıp yönettiği "Üç Kafadar Hırsız Kuk-

İlacı Olursa” adlı çocuk oyununu Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Kültür ve sanat Sarayı Opera sahnesinde salonu dolduran çocuklarla birlikte izledim. Oyun loş ışıklar altında uzun süreliğine terk edildiği anlaşılan ve eşyaların örtüldüğü eve pencereden ellerinde fenerle giren 3 hırsız ile müzik eşliğinde başlıyor. Evde inceleme yapan 3 hırsız örtüleri kaldırıncı sandıkları, içlerinde giysi, aksesuar ve büyük insan kuklaları ile hayvan kuklalarını buluyorlar. Oyunun bu anına dek her şey normal gidiyor. Ancak aç olan 3 hırsız bu isteklerini unutup kukla oynatmaya karar verince öykü tuhaflaşıyor. Çünkü birden 2 hırsız kukla oynatmaya, diğer hırsız da piyano çalmaya başlıyor. Kostümleri denemeleri, kuklaları oynatmaları aralarındaki replikler, sahnenin önünün kukla sahnesine dönüşmesi, arkadaki oyun alanının kulise dönüşmesi aslında yaratıcı bir düşünce. Ancak uygulamada bu ustalık yerini çiraklığın da altına götürüyor. Kuklaların oldukça sevimli, işlevsel Eşek, Köpek, Kedi ve Horoz’dan oluşması beni umutlandırmıştı. Kukla oynatımındaki aksaklık, ayakların kullanılmaması, yalnızca başlarının oynatılması, oyuncunun kuklaya karakter yükleyememesi, kuklaların yapmacık ve inandırıcı olmayan sözleri ve hareketleri ile rejî yanlışları da eklenince oyun izlenmesi zor bir durum aldı. 3 hırsız kuklalarla oynamaya çalıştıkça kuklalar dekora dönüştü. Oyun süresince kuklaları görmedik, yalnızca oyuncular fark ettik. Daha sonra insan boyutuna yakın kuklalarda da oyuncular aynı olumsuz ve yanlış tavrı sürdürünce oyun bitse de gitsem dediğim oldu. Hareketsiz, uçarak birbirlerinin üzerine çıkan kuklalar hiçbir estetik oynatışa oyun boyunca sahip olamadılar. İyi düşünülen ama iyi yazılamayan metin, iyi olmayan oyunculuk tarzıyla iyi oynatılmayan kuklalar ile nihayet oyun sona erdi. Hırsızlar çalarak sürdürdükleri yaşamlarını kukla oynatarak alın teri ile para kazanarak devam etmeye karar verdiler. Kötü huylarından destek almadan, kukla oynatmayı öğrenmeyi düşünmeden, hırsız olarak girdikleri evin sahiplerinden bu becerileri edinmek için yardım almadan bir anda hayatlarını namuslu olmaya adıyorlar. Yok böyle bir şey. Hırsızlığın yanlış olduğu didaktik biçimde ve metnin tıkanan bölümünden çıkıveriyor, yine yanlış ve inandırıcı olmaktan uzak olarak. Sonunda 3 hırsızdan 2 si eve girdikleri pencereden çıkarken, son hırsız evin dış kapısını açarak evden çıkıyor. Oysa herkes evin kapısını en güvenli saydığı biçimde kilitleyerek çıkar gider. Kapı

Polonya, Tiyatro Atofri'nin
'Kağıt Bay Satie'

İtalya-Brezilya, Tiyatro Mu
'Vagor ile Bellavita'

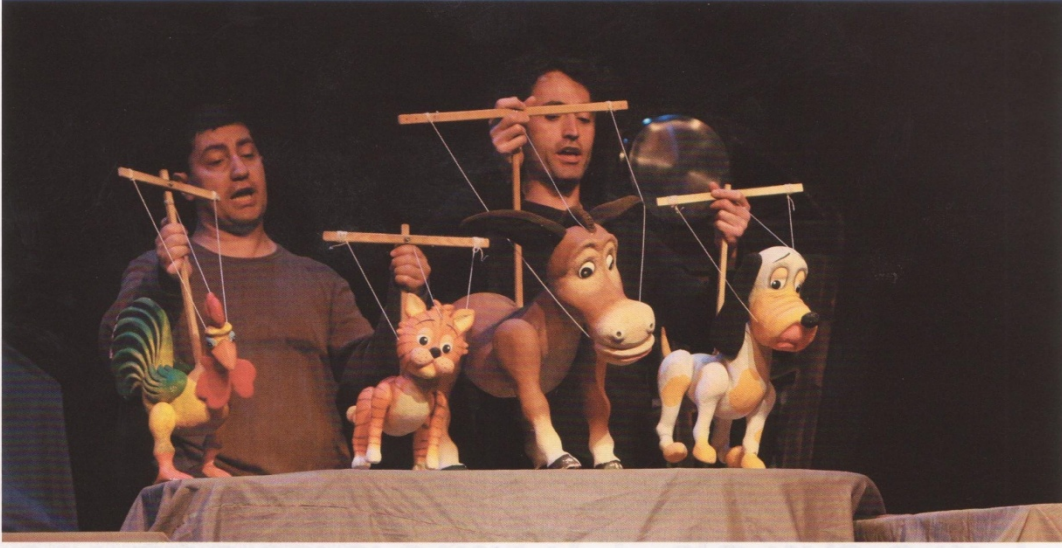

Eskişehir BBŞT
'Küçük Kara Balık'

açıksa neden pencereden girildi diye soru sormak gerek. Oyunun neresinden bakarsanız bakın hem grup olarak hem de oyunculuk olarak geri götüren bir oyun olmuş. Oyunun yazarı ve yönetmeni Özer Tunca çocuk ve gençlik tiyatrosu anlamında kendini kanıtlamış, ulusal ve uluslararası tecrübeye sahip, Bursa Festivali'nin oluşmasında büyük emeği geçen, birçok tiyatro grubu ile çalışarak düzeyli oyunlar sahneye çıkaran ve bu alanın donanımlı tiyatro insanlarından biri arkadaşım. Bu ekip geçen yıl Otobüs Durağında Üç bencil oyunu ile Assitej Türkiye Merkezi ve Sahne Dergisi tarafından En iyi Erkek Oyuncu Ödülü Erdal Gürcan, Mustafa Doğan Ayhan ve Bülent Patoglu'na paylaştırılmıştı. Sonradan güvenilir kaynaktan oyunun Uluslararası İzmir Kukla Festivali'ne katılmak için alalecele hazırlandığını öğrendiğimde gerçekten hayrete düştüm. Üzuldüm daha fazla. Çünkü festival jüri üyeliği de yapan arkadaşımın bu tavrını anlamakta güçlük çekiyorum. Özer Tunca'nın beni çok iyi anladığını biliyorum. Çünkü kendisi daha yüksek kalitede oyunlar yazacak yönetecek bir seviyede. Yaşanan olumsuz bir tecrübe olarak düşündüm.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları'nın İranlı öğretmen ve katledilen tiyatro insanı Samed Behrengi'nin yazdığı, Ali Eyidoğan'ın uyarladığı ve yönettiği "Küçük Kara Balık" 34 yıl önce şimdiki Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün Ankara Devlet Tiyatrosu'nun Şinasi Sahnesi'nde o zaman Çağdaş Sahne'de Ziya Demirel hocanın rejisiyle birkaç rolü üstlendiğim (Dere balığı, Nehir balığı, Pe-

likan, Deniz balığı) Vecdi Sayar ve Sinan Çetin'in fotoğraflarını ve kostüm tasarımı yaptığı oyunu yıllar sonra Şehir Tiyatrosu'ndan izlemek beni çok duygulandırdı. Oyun kara tiyatro tarzında Sultandere Sahnesi'nde dolu dolu seyirci ile buluştu. Oyuna Basın ve Halkla ilişkiler sorumlusu İlky Altıntaş ile birlikte gidip izledik. Sultandere Sahnesi sorumlusu genç arkadaşım Filiz Okur'un samimi ve içten davranışı ile karşılaştım. Çok keyif aldım. Kendisine teşekkür ediyorum. Oyunu geçen yıllarda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa Belediye Tiyatrosu'nda izlemiş ve çok abartılı bir rejî uygulaması yaptığını geçmiş yazımda ifade etmiştim. Aynı grup "İki Bavul Dolusu Oyun" adlı oyun ile festivale başvuran, kabul edilen ve programında yer almasına karşın gelmeyen grubu kınıyorum. Hem festivale başvuracaksın, hem kabul edilip davet edileceksin ve gelmeyeceksin. Bunun adı saygısızlıktır. Eskişehirli çocuklara özür borcunu hemen yerine getirmelidir bu grup. Bu oyun yerine sahne alan oyuna emek veren Emre Demirci, Zuhale Lale, Ozan Çolak, Şayan Noyan, Çisem Erdoğan, İlker Alemdar ve Saffet Öztürk arkadaşlarımı da kutluyorum. Salonda hem çocuklar hem de öğretmenlerimizle birlikte izledim. İşte festivalin bir kazanımı daha. Yetişen nesli tiyatro ile buluşturmak. Emeğinin karşılığını bulamayan meslek gruplarından en önemlilerinden bir olan öğretmenlerimi kutluyorum. Ülkemizde ilk çocuk sahnesi olarak Cam Müzesi Çocuk Sahnesi olarak açılan kentimiz Eskişehir'e bu festival çok yakışıyor. Oyunları ile de kent kimliğine

Antalya BBST 'Üç Kafadar Hırsız Kuklacı Olursa'

sorumluluklarını yerine getirmişler. Kara Tiyatro (Black light) tarzında sahnelenen oyun önde derenin görüntüsünü yansıtan dekorların eşliğinde arka bölümde geçiyor. Anlatıcı konumunda Deniz Kızı'nı düşünen Ali Eyidoğan rejide tüm gelişmeleri oyuncularına ustalıkla yansıtmış, oyuncular da bu bilgi ve rehberliği oyunculuklarına yetenek olarak taşıyınca görsel olarak güzel bir oyun izlettiler bizlere. Kendi yaşadığı yerden yetinmeyen, yeni yerlerin olduğuna inanan, bu derenin nereye gittiğini öğrenmek isteyen, annesiyle konuşan Küçük Kara Balık yol aldıkça engeller ve yeni canlılarla kurallarla tanışan, korkmak yerine tedbir alınması gerektiğini öğrenen, dünyayı tanıyan, yaşamak için mücadele etmenin şart olduğu, sonunda derenin denize ulaştığını ve ne kadar büyük olduğuna tanık oldu. Sonunda ise Küçük Kara Balık efsaneye dönüşürken onu örnek alan balığın aynı yolculuğa çıkması ile sona eriyor oyun. Tüm gelişmeler öndeki derenin arkasındaki alanda geçiyor. Derenin dekoru oyun süresince hiç değişmiyor. Ali Eyidoğan keşke öndeki dekora da değişken özellik katabilseydi rejide. Bir de Küçük Kara Balık, Yengeç ile karşılaşıyor. Onu yemeye çalışırken kendinden büyük canlı gelince "Ben tüyüyorum" repliğini hatalı buluyorum. Çünkü hem argo bir sözcük hem de Türkçemizi yanlışla götüren bir durum. "Ben gidiyorum" ya da "gitmek zorundayım" repliği daha uygun olurdu. Oyunun uyarlamasını ve yönetmenliğini yapan Ali Eyidoğan ile bu eleştirilerimi paylaştım.

Adem Dağlar ve Şafak Dağlar'ın Çocuklarla Oyuncak Yapımı Atölyesi 8 – 12

yaş gruplarına Sultandere Sahnesi'nde ve Koray Tarhan'ın Gençlere yönelik Temel Doğaçlama Teknikleri Atölyesi ise 14-17 yaş gruplarının katılımı ile Turgut Özakman Sahnesi'nde gerçekleştirildi. Burada da yaş grupları konusunda farklı yaklaşımlar var. Bu saptamalarında daha iyi yapılması gerektiğine inanıyorum.

Farklı ülkelerden, farklı dillerden, farklı anlayışlarla gelen yabancı tiyatro ekipleri ülkemizdeki tiyatro ekipleri ile kültürümüzde, dilimizde, yaşantımızda festival süresince bizimle birlikte oldular. Çok değerli ve güzel anları oyun izleyerek paylaşan Eskişehirli çocuk ve gençler çok şanslılar. Modern, çağdaş bir kentte yaşıyorlar. Hem de sanatçı olan ve üreten çok değerli bir başkana sahipler. Başkan kentini ailesi bilmiş, kenti yaşanılır hale getirmiş, geleceği çocuk ve gençlerde görmüş, değerlerine hep sahip çıkmış, ayrımcı olmamış, Cumhuriyetimize sahip çıkmış, Eskişehir kentini ulusal ve uluslararası festivallerle buluşturmuş biri.

Büyük emek ve fedakârlığın, büyük işçilik ile birlikte yetiştirdikleri festival bahçesi artık hem sulanıyor, hem de yeni yeni meyve ağaçları oluşuyor. Umarım festival bahçeleri ülkemizde bütün kentlerimizde, kasabalarımızda, köylerimizde sulayacak insanlarla buluşur.

Tiyatro Festivallerine her yerde evet. Bir dahaki festivalde buluşmak üzere...